

"Kasten ve bizzat kimse küfrü kabul etmez. Yalnız şirk hevâ-i nefislerine yapışır. Onlar da içine düşer; mülevves, pis olurlar. Ondan çıkması müşkülleşir. İman ise, kasten ve bizzat takip ve kabul edilmekle kalbin içine bırakılır." İzah eder misiniz?

Küfür ve inkâr, insan zihninde düşünüp, bizzat bütün yönlerini inceleyerek ve kabul ederek kabul ettiği bir olgu değildir. Yani kafirin fikir ve akli küfür üstünde hareket etmiyor. Bir cihetle müşteri nazarı ile bakmıyor, incelemiyor. Küfür, kafir için sadece kendini aldatmak ve kandırmak sadedinde ürettiği bahane ve sebeplerdir. Küfür ve inkar ya bir inattan ya bir ön yargıdan ya bir cehaletten, ya bir dikkatsizlik yüzünden, ya taassuptan, ya bir ihatasızlık ve geniş bakamamaktan gelen zorunlu bir kabullenıştır. Nasıl ayyaş bir adam içkinin yanlışı ve kötü olduğunu bildiği halde ondan kurtulamaz, zira o illete alışmış ve içine düşmüş. Aynı şekilde kafir küfrün yanlışı ve batıl olduğunu bildiği halde o halin içindeki bir takım lezzetler ve terk edemediği alışkanlıklar yüzünden küfrü terk etmek istemiyor.

İman ise akıl ve fikrin hareketinden ve düşünmesinden hasıl olan bir haldir. Yani Mümin imanı kabul ederken her cihetini ölçüp biçip öyle kabul ediyor. Onun gerekçelerini makul ve kabul edilebilir olduğunu gördüğü için imana geliyor. Allah'ın varlığına ve birliğine işaret eden sayısız delilleri görüyor ve okuyor, ondan sonra iman ediyor. İman getirmek, fikrin hareket etmesi ve muhakemenin tahkiki ile olan bir şeydir. İnsan Allah'ı düşünmeden ve ona işaret eden delilleri görmeden iman edemez. Şöyle bir fark olabilir, avam insan Allah'ın varlığına işaret eden delillerin hepsini belki göremez, ama kendince basit ve herkes tarafından anlaşılabilir delilleri görebilir ve fikrini ve imanını bu delile yaslayabilir. Bu herkese müyesser olabilecek bir halettir.

- "Şirk" ile "küfür" aynı anlamda mı kullanılıyor?

"Sual: Şirk bu kadar zahmetli olduğu halde, niçin kâfirler kabul ediyorlar?"

"Cevap: Kasten ve bizzat kimse küfrü kabul etmez. Yalnız şirk hevâ-i nefislerine yapışır. Onlar da içine düşer; mülevves, pis olurlar. Ondan çıkması müşkülleşir. İman ise, kasten ve bizzat takip ve kabul edilmekle kalbin içine bırakılır."(1)

Burada **şirk** ile **küfür** aynı anlamda kullanılıyor. Küfür ya da şirk, öyle üzerinde uzun uzadıya düşünülüp, tahkik ve muhakeme ile kabul edilen şeyler değiller.

Küfür ve şirk, genelde insanın akli ile değil hevası ile kabul ettiği şeylerdir. Heva ise çıkar ve menfaati esas alır. Heva, anını ve an itibarı ile alacağı zevk ve hazzı düşünür; geleceği ve ilerisini düşünemez.

"**Heva**" kelime olarak istek, nefsin isteği, düşkünlük, gelip geçici olan heves, nefsin zararlı ve günah olan arzuları gibi anlamlara gelmektedir.

Nefis ve hevanın küfre yapışmasının asıl sebebi, küfürde, her zevki ve hazzı tadabilmesi için bir özgürlüğün olduğunu düşünmesidir. Halbuki bu bir vehimdir. Küfür ve şirkin özgürlüğü çok sınırlı ve anlıktır. Ama ceremesi hem dünya hayatında hem de ahiret hayatında çok çetin olacaktır. Ama nefis ve heva için bu önemli değildir, çünkü nefis ve hevanın karakteri **eyyamcı** olmasıdır. Eyyamcılar ise bir dakika sonrasını bile düşünmek istemezler, o anki keyif ve haz onlar için her şeydir.

Yani nefis ve hevaya, "**Şu önündeki hazzı tatmazsan sana dünya saltanatı verilecek.**" denilse, yine önündeki bir dirhemlik hazır lezzeti düşünür ve onu tatmak ister; o anda ondan daha büyük olan dünya saltanatı gibi büyük bir menfaati bile düşünemez. Yani kısaca nefis ve heva bir gramlık hazır lezzet için her şeyi her tehlikeyi göze alabilir.

Nefis ve heva için en mantıklı olan değil en menfaatli olan önemlidir. Nefis ve hevanın mikyas ve ölçüsü, akıl ve mantık değil haz ve menfaattir. Hâl böyle olunca, İslam'ın yerine vehmi özgürlük karakterli olan küfrü tercih ediyor.

İnsan akıl, kalp ve vicdan açısından olaya bakarsa, İslam'ın hem en menfaatli hem de en makul olduğunu görecek.

Mekke müşriklerinin şirki tevhide tercih etmesinin birinci sebebi hevalarıdır. Çünkü otorite, mal, zevk ve şan gibi hevaya hitap eden menfaatler ve hazlar, ancak mevcut düzenin devamı ile mümkün olacağını düşünüyorlardı. Bu yüzden şirk düzenine sıkı sıkı sarılırlarken tevhide yüz çevirdiler. Tevhide yüz çevirmelerinin sebebi mantiki, akli ve vicdani gerekçeler değil hevai gerekçelerdi.

(1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Katre'nin Zeyli.](#)